

Motion till riksdagen 2024/25:3443

av **Alireza Akhondi m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2024/25:169 Ett nytt regelverk för bygglov

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att hästnäringen omfattas av definitionen av ekonomibyggnader och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att undantag för parkeringsplatser, upplag, materialgårdar och fasta förvaringsanläggningar kopplas till den nuvarande utformningen av undantag från bygglov för ekonomibyggnader och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om idrottsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om grannemedgivanden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör utvärderas ur ett klimatperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är angeläget att åstadkomma regelförenklingar som underlättar byggandet. I synnerhet som behovet av bostäder är stort i en lång rad svenska kommuner. Men enklare regler för byggandet är också av stor betydelse för näringslivet, jobben, den lokala utvecklingen och samhällsekonomin i hela landet. Frågan om regelverk för bygglov påverkar med andra ord mycket mer än bara det konkreta byggandet. Därför var det viktigt att den utredning som ligger till grund för propositionen kunde tillsättas 2017.

Plan- och bygglagen är en omfattande och komplex lagstiftning som ofta varit föremål för diskussion och debatt, i riksdagen men också kommunalt. Centerpartiet har länge drivit på för ett mer långtgående regelförenklingsarbete. I och med regeringens proposition Ett nytt regelverk för bygglov tas flera steg i rätt riktning. Samtidigt får inte denna reform tas till intäkt för att regelförenklingsarbetet är färdigt. Redan den aktuella propositionen visar med all önskvärd tydlighet att lagstiftningen även fortsättningsvis kommer att vara komplex, och stundtals svårtolkad. Det finns med andra ord mer kvar att utvärdera, utreda och uträtta. Naturligtvis finns goda skäl för att regelverket håller över tid, som regeringen också poängterar. Samtidigt kan det konstateras att flera av remissinstanserna ger konkreta exempel på ytterligare justeringar som bör övervägas.

Med regeringens lagförslag sker en tydligare differentiering mellan detaljplanerade och icke detaljplanerade områden. Som princip är det något som Centerpartiet förespråkat, inte minst när det handlar om att minska regelbördan utanför detaljplan. Samtidigt är vi väl medvetna om att det är svårt att utforma en princip som fungerar lika bra överallt. Ett stort ansvar kommer fortfarande att vila på kommunernas förmåga att fatta beslut som är väl anpassade till lokala förhållanden. Däremot är det inte nödvändigtvis fel att lagstiftningen lägger stort ansvar på lokala beslutsfattare. Lokalt inflytande kan tvärtom ha ett stort värde, och leda till beslut med en starkare förankring bland dem de berör. Det är, med det sagt, exempelvis välkommet med förtydligandet i 13 kap. plan- och bygglagen om att länsstyrelsens beslut om att inte upphäva kommunens beslut inte kan överklagas då detta kan väntas minska handläggningstiderna i åtskilliga fall.

Det bör i sammanhanget också nämnas att det, med det rådande omvärldsläget i åtanke, är rimligt att hänsyn tas till totalförsvarets intressen. Det är angeläget att totalförsvarsförmågan stärks. Därtill är det inte minst viktigt att skapa goda förutsättningar också för ett väl fungerande civilt försvar, för vilket kommunerna har ett betydande ansvar och som de följaktligen bör ta hänsyn till i sin planläggning.

Med detta sagt avser vi i övrigt att kommentera vissa delar av regeringens proposition och motivera ett antal förslag vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom.

Nya legaldefinitioner

Även om de nya definitionerna i stora drag är välkomna och behövliga behöver det dock säkerställas att de fyller sitt syfte. Att byggnader som är kopplade till hästverksamhet inte omfattas av definitionen ekonomibyggnad är dels ett avsteg från utredningsdirektivet, dels inte rimligt i förhållande till de gröna näringarnas förutsättningar. Detta behöver åtgärdas. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att hästnäringen omfattas av definitionen av ekonomibyggnader.

Parkeringar, lovplikt för upplag, materialgårdar, fasta förvaringsanläggningar m.m.

Här kan konstateras att lagstiftningen trots att ambitionerna från regeringens sida är att förenkla ändå blir gravt komplicerade. I synnerhet i förhållande till de verksamheter som kan väntas vara i stort behov av att veta vad som i detalj gäller. Parkeringsplatser, upplag, materialgårdar och fasta förvaringsanläggningar föreslås redan i utredningen undantas från lov i ett område som inte omfattas av en detaljplan om det behövs för jordbruk, skogsbruk, fiske och rennärning. Här menar vi att regeringen, i linje med vad

Lantbrukarnas Riksförbund framfört, bör återkomma med förslag som innebär att undantaget kopplas till den nuvarande utformningen av undantag från bygglov för ekonomibyggnader. Här bör naturligtvis också ovanstående förslag om definitionen av ekonomibyggnader beaktas för att det över huvud taget ska bli verkningsfullt.

Lovplikt för vissa andra anläggningar

I denna del menar vi att man bör beakta Riksidrottsförbundets synpunkter vad gäller förslaget om idrottsanläggning som tillsammans med övriga idrottsanläggningar på en fastighet upptar en markyta som är större än 1 500 kvadratmeter. Vi vet att det finns stora behov av aktiviteter och rörelse för barn och unga. Med den av Riksidrottsförbundet föreslagna utvidgningen till 2 000 kvadratmeter kan exempelvis utrymme för två planer för fotbollsspel fem mot fem alternativt en plan för spel sju mot sju rymmas; vi delar därför deras synpunkter. Givetvis kan andra idrotter rymmas inom samma area. Fotboll tjänar i det här sammanhanget som ett exempel. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag gällande idrottsanläggningar i enlighet med vad som här anförts.

Undantag från krav på lov nära gräns

Vad gäller undantag från lov nära gräns är det viktigt att beakta grannars medgivande. Om detta inte på något sätt arkiveras kan det dock leda till konflikter och problem i ett senare skede, varför vi menar att man bör beakta vad Boverket och Villaägarna framför, vilket bör innefatta åtminstone någon form av kontrollerad arkivering. Därför bör regeringen återkomma med förslag vad gäller grannemedgivanden.

Övriga kommentarer och behov av utvärdering av klimatperspektivet

De förenklingar som i lagförslaget görs med avsikt på komplementbyggnader och komplementbostadshus har ett rimligt syfte. Vi vill dock påpeka att det sannolikt finns en punkt då det blir övertydligt att dessa förenklingar görs för komplementbostadshus på grund av att det helt enkelt är för svårt att bygga hus. Ett sådant resonemang bör finnas med som grund för kommande större utredningar av lagstiftningen.

Vad gäller lovplikt för tillbyggnad av en byggnad som inte är en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus finns skäl att inför framtida utredningsarbete överväga remissvaren från bl.a. Sundbybergs och Umeå kommuner; de anser att beräkningen av den sammanlagda areabegränsningen blir problematisk att kontrollera över tid för både fastighetsägare och tillsynsmyndighet.

Vad gäller förhandsbesked kan det möjligen vara en enklare struktur för lagstiftningen att meddela vad man som privatperson inte får fråga om, än att meddela vad man får fråga om – i enlighet med principen om att frågan är fri. Därtill bör myndigheter i högre utsträckning vara behjälpliga än straffande.

Det finns vidare skäl att diskutera i vilken utsträckning frivillig lovansökan fyller en funktion. Om lagstiftningen är tydlig nog kan den ifrågasättas. Om kommuner kan

hantera detta genom avgifter som syftar till en rimlig prioritering har vi emellertid inga invändningar.

Det finns rimlighet att i högre grad beakta remissvaret från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om det som föreslås gällande att utan bygglov bygga eller bygga till komplementhus på mark som prickats i detaljplan på grund av exempelvis risk för ras och skred. Denna typ av allvarliga risker bör i allmänhet beaktas.

Tidsbegränsade bygglov är viktiga, men det finns stora behov av att överväga om den nuvarande regleringen är ändamålsenlig. Även detta får ses som ett ämne för framtida utredning.

Vi bedömer att det är positivt att det finns en tidsfrist för byggnadsnämndens handläggning av ansökan. Idealt bör dock kommuner själva sätta en sådan.

Slutligen är det viktigt att i sammanhanget notera de önskemål om ett starkare miljö-, klimat- och hållbarhetsperspektiv som bl.a. Fastighetsägarna Sverige och Byggnadsvårdsföreningen framför i sina remissvar. I praktisk kommunal verksamhet är det återkommande tydligt att lagen inte ger det utrymme som behövs för konkreta klimat- och miljöinsatser. Med anledning av detta anser vi att lagstiftningen som föreslås bör utvärderas ur ett klimatperspektiv.

Alireza Akhondi (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Martina Johansson (C)